

هامون ایران

تارنمای جامعه مدنی جنوب ایران

وضعیت بحرانی تالاب های خوزستان؛ یادداشتی از صالح آلبوغیش

اسماعیل حسام مقدم، 18th March, Sunday 2018

وضعیت بحرانی تالاب های خوزستان

صالح آلبوغیش

استان خوزستان با دارا بودن تالاب های بزرگ و متعدد همچون هورالعظیم، شادگان، بامدژ و میانگران یکی از مهم ترین نقاط زمستان گذرانی پرندگان مهاجر به شمار می آید. این تالاب ها هر ساله میزبان تعداد بسیاری زیادی از پرندگان مهاجر می باشند؛ متأسفانه این زیستگاه های آبی در وضعیت بسیار بحرانی قرار دارند و اگر چاره ای اندیشیده نشود به زودی تمامی این زیستگاه های مهم تالابی به طور کل نابود خواهند شد.

عوامل نابودی تالاب هورالعظیم:

این تالاب (هورالعظیم) به دلیل تامین نشدن حق آبه مورد نیاز خود با کم آبی شدید رو به رو است و تخلقات وسیع شرکت ملی نفت ایران در این منطقه منجر به تخریب گسترده زیست بوم تالاب گردیده است. بیش از نیمی از بخش ایرانی این تالاب از بین رفته است و مابقی بخش های آن دارای عمق آب بسیار کم و همچنین پر شده با پساب های کشاورزی الوده به انواع سموم و کود های شیمیایی می باشد.

تالاب هورالعظیم یکی از مهم ترین مناطق زمستان گذرانی تعداد بی شماری از پرندگان مهاجر به حساب می آید که به دلیل خشک شدن بخش اعظم آن و نبود امنیت در باقی مانده این تالاب، پرندگانی که باید در این تالاب زمستان گذرانی کنند به ناچار در آبگیرهای مصنوعی که توسط افراد سودجو جهت صید پرندگان احداث شده اند فرود می آیند و سرنوشت تمامی این پرندگان مرگ است.

لازم به ذکر است که بخش های خشک شده ی بزرگ تالاب هورالعظیم یکی از مهم ترین کانون های ریزگرد می باشد.

تالاب شادگان با وسعتی معادل ۶۳۹۸۲۳ هکتار بزرگترین تالاب داخلی کشور محسوب می شود. این تالاب در شمال خلیج فارس قرار گرفته و دارای تنوع بی نظیری از پرندگان مهاجر و بومی می باشد.

از جمله پرندگان مهم و در خطر انقراض این تالاب می توان به گیلان شاه خالدار، اردک مرمری، اردک سرسفید، عروس غاز، پلیکان پا خاکستری و عقاب تالابی خالدار اشاره نمود.

رودخانه جراحی به عنوان اصلی ترین منبع تغذیه تالاب شادگان به شمار می آید که به دلیل احداث سد در بالا دست این رودخانه دبی آب این رودخانه کاهش شدیدی داشته و به هیچ عنوان نمی توان آب مورد نیاز تالاب شادگان را تامین کند و در بخش هایی از سال آب ورودی این رودخانه به تالاب شادگان به صفر می رسد.

در حال حاضر بخش عمده ای از آب مورد نیاز تالاب شادگان از پس آب های شور مزارع نیشکر تامین می شود؛ این پس آب ها علاوه بر شور کردن آب تالاب و تغییر در اکوسیستم منطقه حاوی میزان بسیار زیادی از سموم و کودهای شیمیایی هستند که بر روی جانداران این تالاب تاثیر منفی می گذارد.

تالاب (شادگان) از معدود مناطق باقی مانده در کشور است که گونه ی حمایت شده ی فلاینگو در آن زادآوری دارد. همچنین یکی از بزرگترین مکان های زادآوری اردک مرمری در سطح جهان محسوب می شود.

این تالاب بین المللی با دارا بودن ارزش های بی نظیر زیستی فاقد حتی یک پاسگاه محیط بانی می باشد که به همین علت فاقد امنیت لازم جهت زمستان گذرانی پرندگان مهاجر است. صیادان به طور مستمر در تمامی نقاط تالاب حضور دارند و بدون کوچکترین نگرانی به صید پرندگان مهاجر مشغول هستند. متأسفانه صید مرغابی سانان به وسیله تورهای هوایی در تالاب شادگان کاربرد زیادی دارد.

اگر بخواهیم تالاب شادگان را با تالاب های دیگر در کشور مقایسه کنیم، می توان از تالاب بین المللی میانکاله در استان مازندران یاد کرد که هم اکنون ۶ پاسگاه محیط بانی در مساحت ۰۰۰۸۶ هکتاری خود دارد. با توجه به موضوع یاد شده می توان به عمق فاجعه در زیستگاه های تالابی استان خوزستان پی برد.

عوامل تهدید کننده تالاب بامدژ:

تالاب بامدژ با وسعتی معادل ۴ هزار هکتار در ۰۴ کیلومتری شمال غربی اهواز واقع شده و یکی از مهم ترین مکان های زمستان گذرانی پرندگان مهاجر در استان خوزستان به شمار می آید. این تالاب (بامدژ) نیز همانند دو تالاب بزرگ هورالعظیم و شادگان فاقد پاسگاه محیط بانی فعال در محدوده تالاب می باشد که این امر یکی از مهم ترین دلایل عدم وجود امنیت در زیستگاه های تالابی استان خوزستان به حساب می آید.

تالاب بامدژ با مشکلات بسیاری رو به رو است. در سال های اخیر به دلیل ندادن حق ابه تالاب بخش های بزرگی از آن به صورت کامل خشک و اراضی آن توسط سودجویان به تصرف در آمدند از مهم ترین عوامل نابودی تالاب بامدژ می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ندادن حق ابه طبیعی تالاب

- تصرف اراضی تالابی و تبدیل آن به زمین های کشاورزی و حوضچه های پرورش ماهی

- نسل کشی پرندگان مهاجر توسط دانه های مسموم و دام های بزرگ زمینی

- نبود نظارت از طرف سازمان های مربوطه

This entry was posted on Sunday, March 18th, 2018 at 1:12 pm and is filed under محیط زیست, مقاله و یادداشت

You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. You can leave a response, or [trackback](#) from your own site.